

Flerbruksplanlegging i Haldenvassdraget

Av Arild Johnsen

Arild Johnsen er parksjef i Moss kommune.

*Innlegg i Norsk Vannforening
25. november 1981.*

Jeg vil innledningsvis få påpeke noen særdrag ved planleggingen i Haldenvassdraget:

1. Planleggingen foregår etter en «modell» som vi har valgt å gi benevnelsen Flerbruksplanlegging. Årsaken til dette er:

Vi har et planområde som i tillegg til vannflaten også tar for seg bruk av ganske store landarealer. Dessuten er det fremmet en delinnstilling om opprustning og drift av kanallegg inneholdende tre store sluseanlegg. Videre tas også opp drøfting om opprustning og videre utbygging av en riksveistrekning på 7—8 mil.

Hva som ellers er spesielt ved planleggingen i Haldenvassdraget er vår *organisatoriske modell*.

Ved oppstarting av planarbeidet var intensjonene å få med *alle berørte* i planarbeidet. I den forbindelsen ble det enighet om at følgende skulle delta:

- 2 departementer
- 1 direktorat
- 2 fylkeskommuner
- 5 kommuner
- 1 vassdragsforbund

- fylkeslandbrukskontor
- Haldenvassdragets brukseierforening
- Haldenvassdragets fløtningsforening
- Haldenvassdragets kanalselskap
- Haldenvassdragets grunneierforening (representerer de fleste grunneiere)
- Tømmersalgforeningen av 1929 (enkelte større skogeiere)

Dette utgjorde ialt 18 offentlige etater/organisasjoner/selskaper ved ialt 21 representanter. Dette ble så valgt til en styringsgruppe. Ut fra denne styringsgruppen ble så valget:

Arbeidsutvalg

- 1 representant for Østfold fylkeskommune
- 1 representant for Halden kommune
- 1 representant for Aremark kommune
- 1 representant for Marker kommune
- 1 representant for grunneierne
- 1 representant for brukseierforeningen/fløtningsforeningen/kanalselskapet.

Observatører:

Olje- og energidept.
Miljøverndept.

Disse to departementene er også observatører sammen med Aurskog-Høland kommune og fylkeskommune i styringsgruppa.

Østfold fylkeskommune, plansjeksjonen er sekretariat for planleggingen.

Arbeidsformen.

Allerede i første møte i styringsgruppa ble det lagt opp til en drøfting om arbeidsformene.

Det ble drøftet to alternativer:

1. En aktiv arbeidsform — hvor arbeidsutvalget var den «den førende part» og styrte hele planprosessen.
2. Passiv form — hvor arbeidsutvalget bare mottok ferdige utredninger fra konsulenter, uten selv å ta noe særlig initiativ.

Den aktive formen ble valgt, og hele arbeidet har videre blitt kjørt etter denne modellen. Dette har bl.a. ført til en ganske stor arbeidsbelastning på arbeidsutvalget og sekretariatet. Fordelen med en slik arbeidsform er at de som siden skal føre arbeidet videre i fylkeskommunen, kommunene og organisasjonene har vært aktivt med på utforming, og kjenner materialet godt.

Slik arbeidet er lagt opp hadde arbeidsutvalget først en drøftingsrunde på alle de aktuelle spørsmålene.

De aktuelle spørsmål som har vært drøftet er:

- Fornytt regulering av vassdraget
- Forurensingssituasjonen
- Jord og skogbruk
- Fløting i vassdraget
- Opprusting av kanalaneleggene (egen delinnst.)
- Riksvei 21. Vei og trafikkforhold
- Kulturvern
- Naturvern
- Friluftsliv og reiseliv
- Jakt og fiskeinteresser.

Til disse fagspørsmål er det engasjert konsulenter, som nå har levert sine utredninger.

Tilslutt har nå arbeidsutvalget på bakgrunn av konsulentutredningene trukket konklusjoner.

En slik arbeidsform tror jeg er den eneste mulige om en skal få travelt opp-tatte politikere og organisasjonsmennesker til å akseptere en så omfattende planlegging. Jeg vil understreke at denne formen for planarbeid er meget kompleks og omfattende.

Flerbruksplanens innhold.

Jeg vil i den forbindelse særlig fremheve noen kompliserende forhold som vi har hatt til behandling i forbindelse med planleggingen i Haldensvassdraget:

- Hjennfall/regulerings spørsmål
- Fløting, opprusting av sluseanlegg/landtransport av tømmer.
- Friluftsliv og reiselivsinteressene
- Kulturvern
- Naturvern

Jeg vil få nevne tilslutt litt om hvordan vi har valgt å redigere stoffet.

Det er etter hvert blitt en del hundre sider med stoff i form av møtenotat, delinnstillinger og konsulentutredninger.

Stoffet er tenkt disponert slik:

Et førsteavsnitt som er forutsatt å bli 30—35 sider vil inneholde:

- Innledning
- Kort oppsummering av konsulentutredningene
- Arbeidsutvalgets konklusjoner.

Det vil bli en del *trykte bilag*:

- Delinnstillingen om opprusting av kanalen.
- Utdrag av konsulentutredningene
- Kartbilag og fotos m.m.

Konsulentenes utredninger vil i sin helhet bli *uttrykte bilag*. På denne måten håper vi at politikerne og de ansvarlige

myndigheter vil orke å lese de første 30—35 sidene og de mest interesserte vil lese det trykte bilagene.

Konsulentenes utredninger vil bli samlet i en eller to ringpermer som særskilt interesserte kan få lese.

Jeg har forsøkt å gi et omriss av:

- Organisering av flerbruksplanen
- Arbeidsformen
- De viktigste elementene
- Redigering og tilgjengelighet av stoffet.

Dette har for oss som har vært engasjert med denne planleggingen, nå i godt og vel et år, vært viktig. Helt til slutt kan jeg nevne at et ferdig bearbeidet utkast til flerbruksplan for Haldensvassdraget vil foreligge til behandling i april måned 1982.